

OMZENDBRIEF NR. 6/2018 VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS- GENERAAL BIJ DE HOVEN VAN BEROEP

MACHTIGING TOT INZAGE VAN HET STRAFDOSSIER OF TOT VERKRIJGEN VAN EEN AFSCHRIFT ERVAN

INHOUDSTAFEL

A. Voorwoord	4
A.1. Stand van zaken	4
A.2. Gebruik van deze omzendbrief	5
B. Schema procedure van verzoek tot inzage en/of afschrift van het dossier tijdens het opsporingsonderzoek (art. 21bis §§ 2-9 Sv.)	5
C. Schema procedure van verzoek tot inzage en/of afschrift van het dossier tijdens het gerechtelijk onderzoek (art. 61ter Sv.)	9
D. De rechten van de benadeelde	13
D.1. Algemeen recht te verzoeken om inzage van het dossier te nemen en er een afschrift van te verkrijgen	13
D.2. Tijdens de fase van de regeling van de rechtspleging – Artikel 127 Sv.	14
E. Machtiging tot inzage van het strafdossier of tot verkrijgen van een afschrift ervan (Hoofdstuk IIIbis in Boek I van het wetboek van Strafvordering – vervangen art. 21bis Sv.)	14
E.1. Algemeen kader (art. 21bis Sv.)	14
E.2. Wettteksten – Normatief kader	14
a) Art. 21bis Sv.	14
b) Art. 61ter Sv.	17
E.3. Toelichting	19
a) Algemeen recht in hoofde van een rechtstreeks belanghebbende tot het vragen van inzage / afschrift van een strafonderzoek – “het willig verzoek”	19
b) Overkoepelende bevoegdheid van de procureur des Konings	19
b.1. Inhoud	19
b.2. Richtlijnen	21
b.3. Kosten	23
E.4. De formele procedure van verzoek tot inzage en/of afschrift in het kader van het opsporingsonderzoek (art. 21bis, §§ 2 tot 9)	23
a) Voorwerp van het verzoek (art. 21bis, § 2 Sv.)	23
b) Hoedanigheid van de verzoeker	25
c) Indiening en vorm van het verzoek	25
d) Beslissing van de procureur des Konings (art. 21bis Sv.)	26

d.1. Termijn	26
d.2. Inhoud en motivering (art. 21bis, § 5 Sv.)	26
d.3. Kennisgeving van de beschikking en termijn (art. 21bis, § 4 Sv.)	27
d.4. Inwilliging van het verzoek (art. 21bis, § 6 Sv.)	27
e) Gebruik door de verzoeker van de door de inzage verkregen inlichtingen	28
e.1. Algemeen	28
e.2. Ontbreken van een strafbepaling ter beteugeling van het gebruik van de door inzage verkregen inlichtingen in strijd met de wet	28
f) Hoger beroep tegen de tijdige beslissing van de procureur des Konings (art. 21bis § 7 Sv.)	29
f.1. Algemeen	29
f.2. Toezending van de stukken	29
f.3. Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling	29
g) Hoger beroep tegen de afwezigheid van tijdige beslissing van de procureur des Konings (art. 21bis, § 8 Sv.)	30
g.1. Termijn	30
g.2. Toezending van de stukken	30
g.3. Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling	30
h) Repeterend karakter van het verzoek tot inzage van het dossier (art. 21bis, § 9 Sv.)	30
E.5. Wettelijke procedure van verzoek tot inzage en/of verkrijgen van een afschrift in het kader van het gerechtelijk onderzoek (art. 61ter Sv.)	31
a) Voorwerp van het onderzoek	31
b) Hoedanigheid van de verzoeker	31
c) Indiening en vorm van het verzoek	32
d) De procureur des Konings neemt de vorderingen die hij nuttig acht	33
e) Uitspraak van de onderzoeksrechter	33
e.1. Termijn	33
e.2. Inhoud en motivering	33
e.3. Kennisgeving van de beschikking en termijn	33
e.4. Inwilliging van het verzoek bij afwezigheid hoger beroep OM	33
f) Gebruik door de verzoeker van de door inzage verkregen inlichtingen	35
f.1. Algemeen	35
f.2. Invoeging van een strafbepaling ter beteugeling van het gebruik van de door inzage verkregen inlichting in strijd met de wet	35
g) Hoger beroep tegen de beschikking van de onderzoeksrechter (art. 61ter § 5 Sv.) of procedure bij afwezigheid van beschikking	36
g.1. Algemeen	36
g.2. Toezending van de stukken	36
g.3. Indien de onderzoeksrechter tijdig beslist	36
g.3.1. Vorm	36
g.3.2. Hoger beroep van de procureur des Konings	36
g.3.3. Gevolg van een tijdig hoger beroep van de procureur des Konings	36
g.3.4. Hoger beroep verzoeker	36
g.4. Indien de onderzoeksrechter niet tijdig beslist	37
g.4.1. Hoger beroep verzoeker: termijn	37

g.4.2. Vorm	37
h) Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling	37
h.1. Termijnen	37
h.2. Rechtspleging ter zitting	37
i) Repeterend karakter van het verzoek tot inzage van het dossier	38
F. Inwerkingtreding	38

BIJLAGEN VORDERINGEN EERSTE AANLEG

Bijlage 1

Bijlage 2

Bijlage 3

BIJLAGEN VORDERINGEN KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING

Bijlage 4

Bijlage 5

Bijlage 6

Bijlage 7

Bijlage 8

Bijlage 9

BIJLAGE PROCESSHEMA

Bijlage 10

A. VOORWOORD

A.1 Stand van zaken

De wet van 27 december 2012 voegde met artikel 21bis Sv. een algemene bepaling in het Wetboek van strafvordering betreffende het recht op inzage en/of afschrift tijdens zowel het opsporingsonderzoek als het gerechtelijk onderzoek. Deze wet bracht bovendien een wijziging van de procedure van art. 61ter Sv. Ingevolge deze wetswijziging werd het Hoofdstuk A “INZAGE VAN HET DOSSIER DOOR DE NIET AANGEHOUDEN INVERDENKINGGSELDE EN DE BURGERLIJKE PARTIJ in AFDELING II “PROCEDEREN TIJDENS HET GERECHTELIJK ONDERZOEK” (p. 66-74) van de COL12/98 opgeheven, alsmede het toen onder A gevoegd SCHEMA van de procedure van verzoek tot inzage van het dossier tijdens het gerechtelijk onderzoek.

Bij arrest nr.6/2017 van 25 januari 2017 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat artikel 21 bis van het Wetboek van strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt in zoverre het niet voorziet in een beroep bij een onafhankelijke en onpartijdige rechter tegen de weigering of de ontstentenis van een beslissing van het openbaar ministerie ten aanzien van een door een verdachte geformuleerd verzoek om toegang tot een dossier tijdens het opsporingsonderzoek.

De wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht zet thans het bovenvermeld arrest van het Grondwettelijk Hof om. Artikel 21bis Sv. wordt vervangen en er wordt een rechtsmiddel ingevoegd in hoofde van de rechtstreeks belanghebbende.

Het openbaar ministerie behoudt een algemene overkoepelende bevoegdheid inzake inzage en afschrift. Een rechtstreeks belanghebbende kan zonder verdere formaliteiten om inzage en/of afschrift van een dossier vragen aan naargelang van het geval de procureur des Konings of de onderzoeksrechter die daarop kan antwoorden (dit is het willig verzoek). Daarnaast wordt een volledig uitgewerkte formele procedure in het opsporingsonderzoek ingevoegd waarbij de rechtstreeks belanghebbende inzage en/of afschrift bij verzoekschrift aan de procureur des Konings kan vragen en een rechtsmiddel wordt voorzien tegen de weigeringsbeslissing of het gebrek aan beslissing van de procureur des Konings.

Artikel 61ter Sv. wordt eveneens aangepast teneinde de mededelingen die op grond van die wetsbepaling gebeuren per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg mogelijk te maken om te besparen op de procedure kosten. Aan het wezen van de procedure van artikel 61ter Sv. wordt niet verder geraakt.

Al deze punten worden hierna verder uitgediept. Voor de volledigheid en de overzichtelijkheid worden de van kracht blijvende niet gewijzigde bepalingen eveneens hernomen.

Bovendien worden de rechten van de benadeelde in deze omzendbrief volledigheidshalve in herinnering gebracht vermits die rechten eveneens het recht van inzage en afschrift omvatten.

A.2 Gebruik van deze omzendbrief

Deze omzendbrief geeft een overzicht van het recht op inzage tijdens het opsporingsonderzoek en tijdens het gerechtelijk onderzoek. Voor parketmagistraten is vooral aandacht te geven aan de hernieuwde schema's van de procedure van inzage en afschrift die onder hoofdstuk B en C worden weergegeven. Bovendien worden in bijlage de nieuwe door de parketten te hanteren modellen gevoegd inzake de beslissing tot toekenning of weigering van een verzoek tot inzage en/of afschrift tijdens het opsporingsonderzoek.

B. SCHEMA PROCEDURE VAN VERZOEK TOT INZAGE EN/OF AFSCHRIFT VAN HET DOSSIER TIJDENS HET OPSPORINGSONDERZOEK (Art. 21bis §§ 2-9 Sv.)

VERZOEKER: Een rechtstreeks belanghebbende, namelijk:

- (de in verdenking gestelde),
- (degene tegen wie de strafvordering is ingesteld in het kader van het gerechtelijk onderzoek),
- de verdachte,
- de burgerrechtelijk aansprakelijke partij,
- (de burgerlijke partij),
- degene die een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd,
- evenals degenen die in hun rechten getreden zijn of die hen als lasthebber ad hoc, curator, voorlopig bewindvoerder, voogd of voogd ad hoc vertegenwoordigen.

VOORWERP :

- **inzage en/of afschrift van een dossier van een opsporingsonderzoek betreffende →**

een misdaad of een wanbedrijf

Wanbedrijven = bevoegdheid van de politierechtbank behoren

- o **alleen in artikel 138, 6°bis, en 6°ter bedoelde wanbedrijven + →**
- o **alleen misdrijven waarvoor bij toepassing van artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, de verjaringstermijn drie jaar bedraagt.**

INDIENING VERZOEKSCHRIFT

VORM: STRAFTE VAN NIET ONTVANKELIJKHEID

- het houdt op straffe van niet-ontvankelijkheid keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats niet heeft
- het wordt op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed

SECRETARIAAT VAN HET PARKET

- het **wordt toegezonden aan of neergelegd op** het secretariaat van het parket

TERMIJN :

- **Geen wachttermijn**

OPNAME

- het wordt door het secretariaat opgenomen in een register ad hoc

DE PROCUREUR DES KONINGS NEEMT EEN BESLISSING

Termijn

De procureur des Konings: **met redenen omklede beslissing binnen vier maanden na de opname** verzoekschrift in het **register**.

Indien in **dossier toepassing van artikel 28septies** → **MINI-ONDERZOEK** → **termijn herleid tot maximum één maand** vanaf de **eerste machtiging** verleend door de **onderzoeksrechter**.

INHOUD EN MOTIVERING

De procureur des Konings kan inzage en/of afschrift van het dossier of van bepaalde stukken **toelaten // verbieden of beperken omdat:**

- de noodwendigheden van het opsporingsonderzoek dit vereisen,
- indien inzage een gevaar zou opleveren voor personen of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden,
- indien de verzoeker van geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken,
- indien het dossier alleen de aangifte of klacht bevat waarvan de

- verzoeker of zijn advocaat al een kopie heeft gekregen,
- indien een gerechtelijk onderzoek is ingesteld,
  - of indien de verzoeker naar een vonnisgerecht is verwezen, gedagvaard of bij proces verbaal is opgeroepen.

OF NOG INDIEN:

- het verzoek niet uitgaat van een rechtstreeks belanghebbende overeenkomstig art. 21bis, § 1 Sv.
- er minder dan drie maanden verstreken zijn sinds de vorige beslissing met betrekking tot hetzelfde voorwerp
- het verzoek geen betrekking heeft op een misdaad of een wanbedrijf,
- of ingeval = wanbedrijf behorend tot de bevoegdheid van de politierechtbank → geen betrekking heeft op een in artikel 138, 6°bis, en 6°ter bedoeld wanbedrijf of geen betrekking heeft op een misdrijf waarvoor bij toepassing van artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, de verjaringstermijn drie jaar bedraagt,
- het verzoek niet met reden omkleed is,
- het verzoek geen keuze van woonplaats in België inhoudt indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft.

De procureur des Konings kan de **inzage** van het dossier of het nemen van **afschrift** bovendien **beperken** tot het **deel van het dossier** waarvoor de verzoeker een belang heeft laten gelden.

KENNISGEVING VAN DE BESLISSING

(door het secretariaat van het parket)

- De met redenen omklede beslissing van de procureur des Konings wordt per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg ter kennis gebracht van de verzoeker en, in voorkomend geval, van zijn advocaat, **binnen acht dagen na de beslissing**.

MEDEDELING VAN HET DOSSIER INDIEN HET OM INZAGE TOESTAAT (GEHEEL OF GEDEELTELIJK)

- het **dossier** wordt **ter beschikking gesteld binnen twintig dagen na de beslissing** van de procureur des Konings en **ten vroegste na de termijn van kennisgeving van de beslissing = 8 dagen**
- Het **secretariaat** van het parket geeft **de verzoeker en zijn advocaat kennis** per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg, van de datum waarop en de plaats waar het dossier kan worden ingezien.
- **Inzage** in origineel of in afschrift, **gedurende ten minste achtenveertig uur op secretariaat**

Indien toelating afschrift → zelfde termijn in acht nemen

HOGER BEROEP

INDIEN DE PROCUREUR DES KONINGS TIJDIG BESLIST

- Door verzoeker
- Bij met redenen omkleed verzoekschrift griffie eerste aanleg
- Door verzoeker binnen 8 dagen na kennisgeving van de beslissing
- Opgenomen in een daartoe besteld register – griffie EA

INDIEN DE PROCUREUR DES KONINGS NIET TIJDIG BESLIST

- Door **verzoeker**
  - Met redenen omkleed verzoekschrift neergelegd bij griffie eerste aanleg
  - Register ad hoc
  - **Vervaltermijn neerlegging verzoekschrift ter griffie EA**
- = **Binnen termijn beslissing PK = 4 maanden na opname verzoek in register** secretariaatparket + 15 dagen + dan binnen de 8 dagen
- = BIJ MINI-ONDERZOEK = **termijn beslissing PK** herleid tot maximum één maand vanaf de eerste machtiging verleend door de onderzoeksrechter + 15 dagen + dan binnen de 8 dagen.

PROCEDURE Kamer van Inbeschuldigingstelling

Overmaking dossier van parket naar het parket-generaal:

dossier in origineel of in kopie wordt echter niet ter inzage gegeven aan verzoeker of zijn advocaat (verzoek betreft immers de inzage zelf)

- ARREST BINNEN 15 dagen **na neerlegging** verzoekschrift HB
- ZONDER DEBAT
- Kennisgeving van plaats, dag, uur van de zitting per faxpost/ gewone brief / elektronische weg uiterlijk 48 uur vooraf aan verzoeker (en raadsman / door griffier)
- Procureur-generaal KAN K.I. schriftelijk vorderen

De kamer van inbeschuldigingstelling kan:
afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen, de opmerkingen van de procureur-generaal horen ;
zij kan, in aanwezigheid van de procureur-generaal, de verzoeker of zijn advocaat horen.

Indien het opsporingsonderzoek wordt gevoerd door de federale procureur

→ de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Brussel.

GEEN NIEUW VERZOEKSCHRIFT MET HETZELFDE VOORWERP TOEGELATEN

voor **verstrijken 3 maanden**

VANAF :

- Beslissing PK waartegen geen HB
- ARREST K.I.

C. SCHEMA PROCEDURE VAN VERZOEK TOT INZAGE EN/OF AFSCHRIFT VAN HET DOSSIER TIJDENS HET GERECHTELIJK ONDERZOEK (art. 61ter Sv.)

VERZOEKER: rechtstreeks belanghebbende zoals bedoeld in art. 21bis, § 1 Sv., namelijk:

- een (al dan niet aangehouden) in verdenking gestelde
- degene tegen wie de strafvordering werd ingesteld in het kader van het gerechtelijk onderzoek
- een verdachte
- de burgerrechtelijk aansprakelijke partij
- de burgerlijke partij
- degene die een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd
- evenals degenen die in hun rechten getreden zijn of die hen als lasthebber ad hoc, curator, voorlopig bewindvoerder, voogd of voogd ad hoc vertegenwoordigen

VOORWERP : inzage **en/of afschrift** van het dossier

INDIENING VERZOEKSCHRIFT

VORM: STRAFTE VAN NIET ONTVANKELIJKHEID

het houdt op straffe van niet-ontvankelijkheid keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats niet heeft
het wordt op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed

GRIFFIE RECHTBANK 1° AANLEG

het **wordt toegezonden aan of neergelegd op** de griffie van de rechtbank van eerste aanleg

TERMIJN :

ten vroegste één maand na het instellen van de strafvordering

OPNAME IN REGISTER

het wordt **opgenomen** in register ad hoc

KENNISGEVING

Onmiddellijke kennisgeving aan de onderzoeksrechter.
De griffier zendt **onverwijld een kopie** aan de **procureur des Konings**.

DE PROCUREUR DES KONINGS NEEMT DE VORDERINGEN DIE HIJ NUTTIG ACHT

Zo snel mogelijk (UITERLIJK minder dan 1 maand na indiening
verzoekschrift: zie termijn beslissing OR)

STREKKENDE TOT

- * TOELATING INZAGE EN/OF AFSCHRIFT VAN HET DOSSIER
- * TOELATING INZAGE EN OF AFSCHRIFT DEEL V.H. DOSSIER
- * WEIGERING INZAGE EN/OF AFSCHRIFT (ZIE MODEL)

UITSPRAAK ONDERZOEKSRECHTER

UITERLIJK 1 MAAND NA **OPNAME** verzoekschrift **IN HET REGISTER**

KENNISGEVING VAN DE BESLISSING

(door de griffier (eventueel van de onderzoeksrechter)
aan de Procureur des Konings binnen 8 dagen na de beslissing (door mededeling van een afschrift)
aan de verzoeker (en aan zijn raadsman) binnen 8 dagen na de beslissing
(door toezending van een afschrift **per faxpost, gewone brief of langs elektronische weg**)

INHOUD EN MOTIVERING

De onderzoeksrechter kan inzage en/of afschrift van het dossier of van

bepaalde stukken toelaten / verbieden of beperken

Hij kan met name de **inzage of het afschrift** van het dossier of van bepaalde stukken **verbieden indien**: (art. 61ter § 3 Sv)

- de noodwendigheden van het onderzoek dit vereisen
- inzage een gevaar zou opleveren voor personen
- inzage een ernstige schending van het privé-leven van personen zou inhouden
- **de verzoeker van geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken**

OF NOG INDIEN

- het verzoek niet uitgaat van een rechtstreeks belanghebbende overeenkomstig art. 21bis, § 1 Sv.
- het verzoek werd ingediend **binnen de maand** na het instellen van de strafvordering
- er minder dan drie maanden verstreken zijn sinds de vorige beslissing met betrekking tot hetzelfde voorwerp (niet gewijzigde § 7 van art. 61ter Sv.)
- het verzoek niet met reden omkleed is
- het verzoek geen keuze van woonplaats in België inhoudt indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft

De onderzoeksrechter kan bovendien de **inzage of het nemen van een afschrift beperken tot het deel** van het dossier waarvoor de verzoeker een **belang kan doen gelden**.

Mededeling van het dossier bij afwezigheid hoger beroep OM

- ten vroegste na 8 dagen na kennisgeving uitspraak aan Procureur des Konings (termijn HB / HB opschortend) en **BINNEN 20 dagen** na de uitspraak
- kennisgeving van het ogenblik waarop het dossier kan worden ingezien door middel van een bericht (**per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg**) gericht aan de verzoeker (en zijn raadsman) door de griffier van de onderzoeksrechter inzage (en niet afschrift: zie echter aanbevelingen) van het dossier gedurende ten minste 48 uur (ter griffie/verzoeker en advocaat)

HOGER BEROEP

(Toezending van de stukken aan griffie Hof van beroep)

INDIEN ONDERZOEKSRECHTER TIJDIG BESLIST

- Bij met redenen omkleed verzoekschrift griffie eerste aanleg
- Door de Procureur des Konings binnen 8 dagen na **mededeling** beslissing OR
- OPSCHORTENDE UITWERKING : DOSSIER WORDT NIET INGEZIEN en geen AFSCHRIFT van gegeven

- Door verzoeker binnen 8 dagen na **kennisgeving** van de beslissing

INDIEN ONDERZOEKSRECHTER NIET TIJDIG BESLIST

- Door **verzoeker**
- Met redenen omkleed verzoekschrift neergelegd bij griffie eerste aanleg
- Register ad hoc opname

Vervaltermijn neerlegging verzoekschrift: NA VERSTRIJKEN 1 MAAND (= beslissingstermijn OR zie boven) + 15 dagen + dan binnen de 8 dagen

PROCEDURE Kamer van Inbeschuldigingstelling

ARREST BINNEN 15 dagen na **neerlegging** verzoekschrift HB

ZONDER DEBAT

Kennisgeving van plaats, dag, uur van de zitting (**per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg**) uiterlijk 48 uur vooraf aan verzoeker (en raadsman / door griffier)

Procureur-generaal KAN K.I. schriftelijk vorderen

Onderzoeksrechter KAN K.I. rapport richten

K.I. KAN AFZONDERLIJK de opmerkingen van de

Procureur-generaal horen buiten de aanwezigheid van de partijen

K.I. kan in aanwezigheid van de procureur-generaal afzonderlijk de onderzoeksrechter, de verzoeker of diens advocaat horen.

GEEN NIEUW VERZOEKSCHRIFT MET HETZELFDE VOORWERP TOEGELATEN

Voor verstrijken 3 maanden

VANAF:

- Beslissing O.R. waartegen geen HB
- ARREST K.I.

D. DE RECHTEN VAN DE BENADEELDE

D.1. Algemeen recht te verzoeken om inzage van het dossier te nemen en er een afschrift van te verkrijgen

De wet van 27 december 2012 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie vulde art 5bis, § 3 VTSV aan en kende ruimere rechten toe aan de benadeelde persoon, namelijk de

persoon die verklaart schade te hebben geleden veroorzaakt door een misdrijf. Wat het aspect van de verklaring van benadeelde betreft wordt verwezen naar de omzendbrief COL 5/2009 betreffende de richtlijnen m.b.t. de attesten van klachtneerlegging en de registratie van de verklaringen van benadeelde persoon¹.

Art. 5bis, § 3 VTSV bepaalt dat de benadeelde:

- het recht heeft bijgestaan of vertegenwoordigd te worden door een advocaat;
- ieder document dat hij nuttig acht mag doen toevoegen aan het dossier;
- op de hoogte wordt gebracht van de seponering en de reden daarvan, het instellen van een gerechtelijk onderzoek en de bepaling van een rechtsdag voor het onderzoeks- en vonnisgerecht;
- het recht heeft te verzoeken om inzage van het dossier te nemen en er een afschrift van te verkrijgen.²

De memorie van toelichting van de wet van 27 december 2012 onderstreepte dat het geheim van het gerechtelijk onderzoek en het opsporingsonderzoek een fundamenteel principe is. Dit principe moet echter worden verzoend met het recht van verdediging van de verdachte en het rechtmatig belang van het slachtoffer bij het verlenen van de toelating om inzage en afschrift van het strafdossier te bekomen³. Art. 28quinquies, § 1 en 57, §1 Sv. stellen het principe van het geheim van het opsporings- en het gerechtelijk onderzoek vast maar voorzagen een aantal uitzonderingen met het oog op de verruiming van de bescherming van de bij het vooronderzoek betrokken actoren.

De rechten van de benadeelde en van elke rechtstreeks belanghebbende werden door de wet van 27 december 2012 verder uitgewerkt in een algemene bepaling – namelijk artikel 21bis Sv. – inzake de machtiging tot inzage van het strafdossier of tot verkrijgen van een afschrift. Die algemene bepaling werd thans vervangen en door de wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht. Artikel 21bis Sv. bevat thans naast de bepaling van een algemeen recht in de eerste paragraaf, een nieuwe volledig uitgewerkte formele procedure betreffende inzage en afschrift in de volgende paragrafen. Dit wordt verder uiteengezet bij de bespreking van art. 21bis Sv.

D.2. Tijdens de fase van de regeling van de rechtspleging – art. 127 Sv.

Bij het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek dient de griffier van de raadkamer benevens de inverdenkinggestelde, de burgerlijke partij en hun advocaten, **eveneens degene die een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd** en zijn advocaat (zo gekend) in kennis te stellen dat het dossier in origineel of in kopie op de griffie ter beschikking ligt en dat zij er inzage van kunnen hebben en er kopie van kunnen opvragen (art. 127, § 2, derde zin Sv).

¹ Omzendbrief COL 5/2009 gewijzigd op 20 december 2012 ingevolge de wijziging van art. 5bis VTSV door de wet van 30 november 2011 tot wijziging van de wetgeving wat de verbetering van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie betreft (B.S. 20 januari 2012).

² Ingevoegd door de wet van 27 december 2012.

³ DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 14.

E. MACHTIGING TOT INZAGE VAN HET STRAFDOSSIER OF TOT VERKRIJGEN VAN EEN AFSCHRIFT ERVAN (Hoofdstuk III bis in boek I van het Wetboek van strafvordering – vervangen art. 21bis Sv.)

E.1. Algemeen kader (art. 21bis Sv.)

De wet van 27 december 2012 voegde met art 21bis Sv. een **algemene regel** in die de **bevoegdheid vaststelt om toelating tot inzage en afschrift van het strafdossier** te verlenen. Die regel geldt onder voorbehoud van de toepassing van de bepalingen in bijzondere wetten en de toepassing van art. 28quinquies, § 2 en 57, § 2 Sv. die aan eenieder, die naar aanleiding van een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek wordt ondervraagd, het recht verleent om op zijn verzoek kosteloos een kopie te verkrijgen van de tekst van zijn verhoor, evenals art. 127, § 2 Sv. inzake de regeling van de rechtspleging⁴. Dit ging gepaard met de wijziging van art. 61ter Sv. die deze materie regelt tijdens het gerechtelijk onderzoek, en van art. 127, § 2 Sv. wat de regeling van de rechtspleging betreft.

Deze bepalingen, en de bepalingen betreffende de rechten van de benadeelde moeten samen gelezen worden teneinde een overzicht te behouden van de wettelijke regeling.

Thans vervangt de wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht, artikel 21bis Sv. en wijzigt artikel 61ter Sv. zoals hierna aangegeven.

E.2. Wetteksten – normatief kader

a) Art. 21bis Sv.

“Art. 21bis. § 1. Onverminderd de bepalingen in de bijzondere wetten en de toepassing van de artikelen 28quinquies, § 2, 57, § 2, 61ter, en 127, § 2, en de procedure bedoeld in paragrafen 2 tot 9, kan de rechtstreeks belanghebbende ten allen tijde naargelang de stand van de procedure de procureur des Konings of de onderzoeksrechter verzoeken om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen.

Als rechtstreeks belanghebbende wordt beschouwd: de in verdenkinggestelde, degene tegen wie de strafvordering is ingesteld in het kader van het gerechtelijk onderzoek, de verdachte, de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, de burgerlijke partij, degene die een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd, evenals degenen die in hun rechten getreden zijn of die hen als lasthebber ad hoc, curator, voorlopig bewindvoerder, voogd of voogd ad hoc vertegenwoordigen.

In alle andere gevallen wordt de beslissing over het verlenen van inzage van het dossier of het verkrijgen van een afschrift ervan genomen door het openbaar ministerie, zelfs tijdens het gerechtelijk onderzoek.

⁴ DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 16.

§ 2. De rechtstreeks belanghebbende kan in de loop van het onderzoek een verzoekschrift toezenden aan de procureur des Konings om inzage te krijgen in een dossier dat betrekking heeft op een misdaad of een wanbedrijf. Voor de wanbedrijven die tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren, bestaat deze mogelijkheid alleen voor de in artikel 138, 6°bis, en 6°ter bedoelde wanbedrijven en voor de misdrijven waarvoor bij toepassing van artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, de verjaringstermijn drie jaar bedraagt.

Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt het verzoekschrift met redenen omkleed en houdt het keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft.

Het verzoekschrift wordt toegezonden aan of neergelegd op het secretariaat van het parket, dat het opneemt in een daartoe bestemd register.

§ 3. De procureur des Konings neemt een beslissing binnen een termijn van vier maanden na de opname van het verzoekschrift in het register.

Indien het verzoek betrekking heeft op een dossier waarin de procureur des Konings bij toepassing van artikel 28septies de onderzoeksrechter heeft gevorderd een onderzoekshandeling te stellen waarvoor alleen deze bevoegd is, wordt bovenvermelde termijn herleid tot maximum één maand vanaf de eerste machtiging verleend door de onderzoeksrechter.

§ 4. De met redenen omklede beslissing wordt per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg ter kennis gebracht van de verzoeker en, in voorkomend geval, van zijn advocaat, binnen acht dagen na de beslissing.

§ 5. De procureur des Konings kan de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier of van bepaalde stukken verbieden indien de noodwendigheden van het opsporingsonderzoek dit vereisen, indien inzage een gevaar zou opleveren voor personen of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden, indien de verzoeker van geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken, indien het dossier alleen de aangifte of klacht bevat waarvan de verzoeker of zijn advocaat al een kopie heeft gekregen, indien een gerechtelijk onderzoek is ingesteld, of indien de verzoeker naar een vonnisgerecht is verwezen, gedagvaard of bij proces verbaal is opgeroepen.

Hij kan de inzage van het dossier of het nemen van afschrift beperken tot het deel van het dossier waarvoor de verzoeker een belang heeft laten gelden.

§ 6. Indien het verzoek om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen wordt ingewilligd, wordt het dossier binnen twintig dagen na de beslissing van de procureur des Konings en ten vroegste na de in paragraaf 4 bedoelde termijn, in origineel of in afschrift, gedurende ten minste achtenveertig uur, voor inzage ter beschikking gesteld van de verzoeker en zijn advocaat. Het secretariaat van het parket geeft de verzoeker en

zijn advocaat kennis per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg, van de datum waarop en de plaats waar het dossier kan worden ingezien.

De verzoeker kan de door de inzage of het nemen van een afschrift verkregen inlichtingen alleen gebruiken in het belang van zijn verdediging, op voorwaarde dat hij het vermoeden van onschuld in acht neemt, alsook de rechten van verdediging van derden, het privéleven en de waardigheid van de persoon.

§ 7. De verzoeker kan, indien de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier of bepaalde stukken ervan werd geweigerd, de zaak bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanbrengen bij een met redenen omkleed verzoekschrift dat wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, binnen een termijn van acht dagen na de kennisgeving van de beslissing aan de verzoeker, en wordt opgenomen in een daartoe bestemd register.

Indien het opsporingsonderzoek wordt gevoerd door de federale procureur, wordt de zaak aangebracht bij de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Brussel.

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak zonder debat binnen vijftien dagen na de neerlegging van het verzoekschrift.

De griffier stelt de verzoeker en, in voorkomend geval zijn advocaat, per faxpost, bij een gewone brief of langs elektronische weg, uiterlijk achtenveertig uur vooraf in kennis van plaats, dag en uur van de zitting

De procureur-generaal kan zijn schriftelijke vorderingen richten aan de kamer van inbeschuldigingstelling. De kamer van inbeschuldigingstelling kan, afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen, de opmerkingen van de procureur-generaal horen. Zij kan, in aanwezigheid van de procureur-generaal, de verzoeker of zijn advocaat horen.

§ 8. Indien het openbaar ministerie geen beslissing heeft genomen binnen de termijn vermeld, naargelang het geval, in paragraaf 3, eerste of tweede lid, vermeerderd met vijftien dagen, kan de verzoeker zich wenden tot de kamer van inbeschuldigingstelling. Dit recht vervalt indien het met redenen omklede verzoekschrift niet binnen acht dagen na het verstrijken van die termijn is neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg. Het verzoekschrift wordt opgenomen in een daartoe bestemd register.

Indien het opsporingsonderzoek wordt gevoerd door de federale procureur, wordt de zaak aangebracht bij de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Brussel.

De procedure verloopt overeenkomstig paragraaf 7, derde tot vijfde lid.

§ 9. De verzoeker mag geen verzoekschrift met hetzelfde voorwerp toezenden of neerleggen vooraleer een termijn van drie maanden is verstreken te rekenen van de laatste beslissing die betrekking heeft op hetzelfde voorwerp.”

b) Art. 61 ter Sv (wijzigingen zijn in vet aangeduid)

§ 1 *De in artikel 21bis bedoelde rechtstreeks belanghebbenden kunnen de onderzoeksrechter tijdens het gerechtelijk onderzoek verzoeken om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen.*

§ 2 *Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt het verzoekschrift met redenen omkleed en houdt het keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft. Het wordt toegezonden aan of neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg ten vroegste een maand na het instellen van de strafvordering en wordt **opgenomen** in een daartoe bestemd register. De griffier zendt hiervan onverwijld een kopie over aan de procureur des Konings. Deze doet de vorderingen die hij nuttig acht.*

*De onderzoeksrechter doet uitspraak uiterlijk een maand na de **opname** van het verzoekschrift in het register.*

*De beschikking wordt door de griffier meegedeeld aan de procureur des Konings en **per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg** ter kennis gebracht van de verzoeker en, in voorkomend geval, van zijn advocaat binnen acht dagen na de beslissing.*

§ 3 *De onderzoeksrechter kan de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier of van bepaalde stukken verbieden indien de noodwendigheden van het gerechtelijk onderzoek dit vereisen of indien inzage een gevaar zou opleveren voor personen of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden of indien de verzoeker van geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken. De onderzoeksrechter kan de inzage of het nemen van een afschrift beperken tot het deel van het dossier waarvoor de verzoeker een belang kan doen gelden.*

§ 4 *In geval het verzoek om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen wordt ingewilligd, wordt, onverminderd de eventuele toepassing van § 3, het dossier binnen twintig dagen na de beschikking van de onderzoeksrechter en ten vroegste na de in § 5, eerste lid, bedoelde termijn, in origineel of in kopie, gedurende ten minste achtenveertig uur, voor inzage ter beschikking gesteld van de verzoeker en diens advocaat. De griffier brengt de verzoeker en diens advocaat **per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg** op de hoogte van het tijdstip waarop het dossier kan worden ingezien.*

De verzoeker kan de door de inzage of het nemen van een afschrift verkregen inlichtingen alleen gebruiken in het belang van zijn verdediging, op voorwaarde dat hij het vermoeden van onschuld in acht neemt, alsook de rechten van verdediging van derden, het privéleven en de waardigheid van de persoon, onverminderd het recht waarin artikel 61quinquies voorziet voor de in verdenking gestelde en voor de burgerlijke partij.

§ 5 *De procureur des Konings en de verzoeker kunnen bij de kamer van inbeschuldigingstelling de zaak aanbrengen bij een met redenen omkleed verzoekschrift dat wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, binnen een termijn*

van acht dagen, en **opgenomen** in een daartoe bestemd register. Ten aanzien van de procureur des Konings gaat die termijn in op de dag waarop de beschikking hem wordt meegedeeld en, ten aanzien van de verzoeker, op de dag waarop die hem ter kennis wordt gebracht. De aanwending door de procureur des Konings van het rechtsmiddel heeft opschortende werking ten aanzien van de beschikking van de onderzoeksrechter.

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak zonder debat binnen vijftien dagen na de neerlegging van het verzoekschrift.

De griffier stelt de verzoeker en, in voorkomend geval diens advocaat **per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg** uiterlijk achtenveertig uur vooraf in kennis van plaats, dag en uur van de zitting.

De procureur-generaal kan zijn schriftelijke vorderingen richten aan de kamer van inbeschuldigingstelling en de onderzoeksrechter kan een rapport richten aan de kamer van inbeschuldigingstelling.

De kamer van inbeschuldigingstelling **kan, afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen, de opmerkingen van de procureur-generaal horen.**

Zij kan, in aanwezigheid van de procureur-generaal, afzonderlijk de onderzoeksrechter, de verzoeker of diens advocaat horen.

§ 6 Indien de onderzoeksrechter geen uitspraak heeft gedaan binnen de bij § 2, tweede lid, bepaalde termijn, vermeerderd met vijftien dagen, kan de verzoeker zich wenden tot de kamer van inbeschuldigingstelling. Dit recht vervalt indien het met redenen omklede verzoekschrift niet binnen acht dagen is neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg. Het verzoekschrift wordt **opgenomen** in een daartoe bestemd register. De procedure verloopt overeenkomstig § 5, tweede tot vierde lid.

§ 7 De verzoeker mag geen verzoekschrift met hetzelfde voorwerp[toezenden of neerleggen vooraleer een termijn van drie maanden is verstreken te rekenen van de laatste beslissing die betrekking heeft op hetzelfde voorwerp.

E.3. Toelichting

a) Algemeen recht in hoofde van een rechtstreeks belanghebbende tot het vragen van inzage /afschrift van een strafonderzoek – “het willig verzoek”

Een **rechtstreeks belanghebbende** kan ten allen tijde naargelang de stand van de procedure de procureur des Konings of de onderzoeksrechter vragen om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen.

De procureur des Konings of de onderzoeksrechter kunnen uiteraard gevolg geven aan een eenvoudige vraag die vormelijk niet beantwoordt aan de vereisten van de procedure voorzien in artikel 21bis, §§ 2 tot en met 9 of de procedure voorzien in artikel 61ter Sv.

De memorie van toelichting preciseert dit als volgt: “De eerste paragraaf van artikel 21bis Sv. in het wetsontwerp, die bijna woordelijke de huidige tekst van artikel 21bis Sv. herneemt, met twee specificeringen, betreft het zogenaamd willig verzoek en de willige

procedure. Elke belanghebbende kan ten allen tijde (eerste specificering) een verzoek formuleren tot inzage en afschrift van het dossier. Dit is een willig verzoek, zonder toepassing van de procedure bedoeld in de volgende paragrafen, tweede specificering in de tekst, met name onverminderd de toepassing van de procedure bedoeld in de paragrafen 2 tot en met 9”.

Uiteraard blijven de artikelen 28quinquies, § 2, 57, § 2 en 127, § 2 die automatische rechten genereren op een kopie van een verklaring of het recht op inzage en afschrift tijdens de regeling van de rechtspleging onverminderd van toepassing.

Daarnaast bestaat een formele bij wet uitgewerkte procedure wat het opsporingsonderzoek (artikel 21bis, §§ 2 tot en met 9) en het gerechtelijk onderzoek (artikel 61ter Sv.) betreft. Dit wordt verder besproken.

Als rechtstreeks belanghebbende wordt beschouwd:

- de in verdenking gestelde,
- degene tegen wie de strafvordering is ingesteld in het kader van het gerechtelijk onderzoek,
- de verdachte,
- de burgerrechtelijk aansprakelijke partij,
- de burgerlijke partij,
- degene die een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd,
- evenals degenen die in hun rechten getreden zijn of die hen als lasthebber ad hoc, curator, voorlopig bewindvoerder, voogd of voogd ad hoc vertegenwoordigen.

b) Overkoepelende bevoegdheid van de procureur des Konings

b.1. Inhoud

Het recht op het bekomen van inzage in een strafdossier of het verkrijgen van een afschrift ervan, en de wijze waarop dat recht kan worden uitgeoefend, wordt geregeld door meerdere wetsbepalingen naargelang van de stand van het onderzoek. De artikelen 28quinquies, § 2, 57, § 2 en 127, § 2 genereren automatische rechten op een kopie van een verklaring of het recht op inzage en afschrift tijdens de regeling van de rechtspleging. Artikel 61ter Sv. (zie verder) regelt de formele procedure inzake het recht op inzage en afschrift tijdens het gerechtelijk onderzoek. Artikel 21bis, §§ 2 tot 9 regelt thans de formele procedure inzake het recht op inzage en afschrift tijdens het opsporingsonderzoek.

Alle rechtstreeks belanghebbenden beschikken bijgevolg thans binnen het opsporingsonderzoek eveneens over een bij wet uitgewerkte procedure om inzage van het dossier of een afschrift ervan te mogen vragen.

Buiten al deze gevallen beschikt het openbaar ministerie over een overkoepelende bevoegdheid. Artikel 21bis, §1, derde lid Sv. stelt dat de beslissing over het verlenen van inzage van het dossier of het verkrijgen van een afschrift ervan ”In alle andere gevallen wordt genomen door het openbaar ministerie, zelfs tijdens het gerechtelijk onderzoek”.

Artikel 21bis, § 1 Sv. is dus een passe-partout bepaling die het openbaar ministerie de bevoegdheid geeft toelating tot inzage of het verkrijgen van afschrift van een dossier van een opsporingsonderzoek of van een gerechtelijk onderzoekdossier te verlenen aan een verzoeker die de hoedanigheid van rechtstreeks belanghebbende omschreven in art. 21bis, §1 Sv. niet heeft⁵, zoals bijvoorbeeld de benadeelde of het slachtoffer die geen verklaring hebben afgelegd van benadeelde persoon overeenkomstig art. 5bis VTSV.

De memorie van toelichting van de wet van 27 december 2012 stelde inzake die “andere gevallen” en de bevoegdheid van het openbaar ministerie “zelfs tijdens het gerechtelijk onderzoek” hetgeen volgt: *“Hieronder valt vooreerst de internationale gegevensuitwisseling, met name de gegevensuitwisseling naar een buitenlandse overheid of naar internationale instellingen. Ook andere niet-strikt dossier-gebonden inlichtingen en gegevensuitwisseling, namelijk met het oog op wetenschappelijk onderzoek en publicaties, evenals verzoeken die niet uitgaan van de rechtstreeks belanghebbenden vallen onder de toepassing van art. 21bis, derde lid, van het Wetboek van strafvordering* ⁶”.

Ingeval andere personen dan de bij de wet opgesomde “rechtstreeks belanghebbenden” een gewoon verzoek richten tot de procureur des Konings om inzage en/of afschrift te bekomen van een strafdossier – zowel in het raam van een opsporingsonderzoek als een gerechtelijk onderzoek – is deze bijgevolg bevoegd om daarover te beslissen zonder dat tegen die beslissing enig rechtsmiddel kan uitgeoefend worden. Ook indien een rechtstreeks belanghebbende een dergelijke vraag richt tot de procureur des Konings zonder toepassing te maken van de procedure voorzien in artikel 21bis, §§ 2 tot 9 Sv. is dat het geval.

Bovendien is in herinnering te brengen dat art. 28 van de wet van 27 december 2012 art. 1380, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek heeft vervangen. Vroeger verleende deze bepaling de bevoegdheid aan de Koning om te bepalen aan welke voorwaarden de mededeling of het afschrift van akten van onderzoek en van rechtspleging in criminele, correctionele en politiezaken en in tuchtzaken is onderworpen. Art. 125 van het tarief in strafzaken⁷ die een algemene bevoegdheid aan de procureur generaal verleende lijkt hierbij zijn juridisch belang te verliezen.⁸ Art. 1380, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt immers uitdrukkelijk dat het openbaar ministerie de bevoegdheid heeft om te oordelen over de mededeling of de afgifte van een afschrift van akten van onderzoek en van rechtspleging in het kader van tuchtzaken of voor administratieve doeleinden.

De memorie van toelichting van de wet van 27 december 2012 vermeldde ter zake: *“Daarmee wordt het heikele probleem opgelost nopens de bevoegdheid van het openbaar ministerie om aan de tuchtoverheid bijvoorbeeld de noodzakelijke informatie te verlenen om een ambtenaar, leraar, geneesheer, politieambtenaar, enz... tijdelijk te schorsen in*

⁵ DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 17.

⁶ DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 19.

⁷ Door de vernietiging bij arrest van 17 december 2008 van de Raad van State (arrest nr. 188928, B.S. 2 februari 2009) van het Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken, werd het oude Koninklijk besluit van 28 december 1950, inclusief art. 125 en de niet vernietigde uitvoeringsbesluiten opnieuw van toepassing.

⁸ F. VERBRUGGEN, B. SPRIET, R. VERSTRAETEN: ‘Straf- en strafprocesrecht’, Die Keure, 2013, Themis, p. 158, nr. 7-8. Dit geldt ook voor art. 144bis wat betreft de bevoegdheid van de federale procureur.

afwachting van de definitieve uitkomst van de strafprocedure of een andere administratieve maatregel. Een dergelijke administratieve maatregel die geen tuchtmaatregel is, is bijvoorbeeld het inhouden van het wapen van een politieambtenaar op grond van informatie uit een opsporings- of gerechtelijk onderzoek of nog de ambtenaar te verplaatsen van dienst op grond van voormelde informatie (bijvoorbeeld verplaatsing naar een dienst waar er geen contact met het publiek is). Het geeft ook een duidelijke juridische grondslag voor de mededeling van vonnissen of arresten aan die tuchtoverheid. Dit is noodzakelijk gezien artikel 22 van de grondwet, dat het recht op privacy garandeert, een uitdrukkelijke wettelijke grondslag vraagt om daarvan te kunnen afwijken”.

Wat de rechtspleging in criminele, correctionele en politiezaken betreft kan eveneens worden verwezen naar de overkoepelende bevoegdheid van het openbaar ministerie vastgelegd in art. 21bis, §1 Sv.

Er wordt aan herinnerd dat de algemene bevoegdheid van het openbaar ministerie eveneens van toepassing blijft eens de zaak door het onderzoeksgerecht verwezen is naar de feitenrechter, uiteraard onverminderd de bij wet bepaalde rechten van verdediging van de partijen.

b.2. Richtlijnen

De bescherming van het geheim van het vooronderzoek vereist dat op behoedzame, coherente en gecoördineerde wijze gebruik wordt gemaakt van deze overkoepelende algemene bevoegdheid van het openbaar ministerie en dit niet mag aangewend worden om het geheim van het onderzoek systematisch uit te hollen.

Wat de bevoegdheid van het openbaar ministerie betreft inzake het toekennen van inzage en/of afschrift – inzonderheid het uitoefenen ervan respectievelijk naargelang van het geval door de procureur-generaal, de federale procureur, de procureur des Konings of de arbeidsauditeur – onderstreepte de memorie van toelichting van de wet van 27 december 2012 dat dit het voorwerp zou uitmaken van interne richtlijnen van het openbaar ministerie.

Bij de uitoefening van de overkoepelende bevoegdheid dienen **volgende richtlijnen in acht genomen te worden**.

Het geheim van het vooronderzoek blijft de regel, en de inzage de uitzondering⁹.

Behoudens de vragen om inzage en/of afschrift uitgaande van: – rechtstreeks belanghebbenden¹⁰, slachtoffers¹¹ die geen verklaring van benadeelde hebben gedaan, en de verzoeken uitgaande van derden die een rechtmatig belang aanvoeren doch niet de hoedanigheid van rechtstreeks belanghebbende (zie limitatieve opsomming in artikel 21bis, §1 Sv.) bezitten – die uiteraard door het bevoegd openbaar ministerie naargelang van de

⁹ DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 15.

¹⁰ Binnen of buiten het raam van de bij wet formeel uitgewerkte procedures.

¹¹ Definitie “slachtoffer”: zie COL 16/2012 d.d. 12 november 2012: Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van justitie en van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken, p. 11-12.

stand van de zaak zullen behandeld worden, worden aan de procureur-generaal voorgelegd:

- Gegevensuitwisseling op internationaal vlak naar buitenlandse overheden of internationale instellingen buiten het kader van de internationale strafrechtshulpverzoeken en behoudens door de procureur-generaal besliste afwijkingen of richtlijnen¹²;
- Verzoeken kaderend in wetenschappelijke doeleinden.

Op verzoeken om inzage en/of afschrift uitgaande van derden¹³ die geen rechtmatig belang bewijzen of aanvoeren wordt niet ingegaan. Twijfelgevallen worden aan de procureur-generaal voorgelegd.

Ingeval van een gerechtelijk onderzoek kan het advies van de onderzoeksrechter gevraagd worden.

Er wordt verder verwezen naar de omzendbrief COL 8/2014 betreffende de mededeling van opsporingsonderzoeken, vervolgingen en veroordelingen van ambtenaren en personen die taken van openbaar belang waarnemen. Bovendien wordt de wet van 6 juli 2017 in herinnering gebracht, inzonderheid de invoeging van de mogelijkheid een casusoverleg te organiseren of daaraan deel te nemen overeenkomstig het nieuwe artikel 458ter Sw.¹⁴ Er werden ter zake afzonderlijke richtlijnen van het openbaar ministerie uitgebracht in de omzendbrief COL 4/2018 betreffende het casusoverleg en het beroepsgeheim.

Bij het verlenen van toelating tot inzage/en of afschrift van het dossier zal het openbaar ministerie bij de uitoefening van de overkoepelende bevoegdheid uiteraard rekening houden met de volgende criteria:

- Indien de noodwendigheden van het onderzoek dit vereisen;
- Indien inzage een gevaar zou opleveren voor personen;
- Indien inzage een ernstige schending van het privé-leven van personen zou inhouden;
- Indien de verzoeker geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken.

Het expertisenetwerk 'Slachtofferbeleid' werd belast met het opstellen van nadere richtlijnen met betrekking tot de formulering en de motivering van beslissingen aan de slachtoffers en hun nabestaanden.

Onderhavige richtlijnen zijn niet van toepassing op de vragen tot inzage en/of afschrift uitgaande van de fiscus. Die materie werd immers geregeld bij wet van 14 januari 2013

¹² DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 17.

¹³ Onder derden wordt hier verstaan personen die niet onder de lijst van de belanghebbende personen vallen en evenmin slachtoffer of benadeelde zijn.

¹⁴ De wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, B.S. van 24 juli 2017; DOC 54 2259/001.

houdende fiscale en andere bepalingen betreffende Justitie¹⁵ en maakt het voorwerp uit van bijzondere richtlijnen.

De bevoegdheden van de procureur-generaal worden door de federale procureur uitgeoefend binnen de grenzen van zijn bevoegdheden.

b.3. kosten

Wat het bekomen van afschriften van een strafdossier betreft is de reglementering inzake de gerechtskosten in strafzaken uiteraard van toepassing.

E.4. De formele procedure van verzoek tot inzage en / of afschrift in het kader van het opsporingsonderzoek (art. 21bis, §§ 2 tot 9)

a) Voorwerp van het verzoek (Art. 21bis, § 2 Sv.)

1/1 INZAGE EN / OF AFSCHRIFT

De rechtstreeks belanghebbende kan in de loop van het onderzoek een verzoekschrift toezenden aan de procureur des Konings om inzage te krijgen in een dossier dat betrekking heeft op een misdaad of een wanbedrijf. De tekst van de wet is onvolledig en doelt wel op **zowel inzage als (en/of) het krijgen van afschrift**.

Daar waar artikel 21bis, § 2 Sv. enkel melding maakt van het vragen van “inzage” van het dossier blijkt uit de verdere ontwikkeling van de wettekst dat het wel degelijk gaat om het vragen van “inzage en / of afschrift van het dossier zoals eveneens verwoord in artikel 21bis, § 1 Sv. Art. 21bis § 5 Sv. vermeldt immers expliciet dat de procureur des Konings de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier kan verbieden zodat beide vragen het voorwerp kunnen uitmaken van het verzoekschrift. De memorie van toelichting stelt hierover duidelijk “De volgende paragrafen omvatten dan het verzoek tijdens het opsporingsonderzoek tot het verkrijgen van inzage in het dossier en het nemen van een afschrift ervan volgens de procedure aldaar omschreven...”¹⁶

1/2 OPSPORINGSONDERZOEK – DOSSIER

Verder is te onderstrepen dat waar artikel 21bis, § 2 Sv. melding maakt van “een dossier” de procedure **enkel betrekking heeft op het dossier van een opsporingsonderzoek**. Artikel 21bis, § 1 Sv. stelt immers duidelijk dat de rechtstreeks belanghebbende ten allen tijde naargelang de stand van de procedure de procureur des Konings of de onderzoeksrechter kan verzoeken om inzage en / of het verkrijgen van een afschrift van het dossier. Artikel 21bis, § 5 verwijst expliciet naar de noodwendigheden van het opsporingsonderzoek, en bovendien is een van de gronden voor de procureur des Konings om de inzage te verbieden het feit dat een gerechtelijk onderzoek is ingesteld. De vraag tot inzage en/of het verkrijgen van een afschrift van een dossier in gerechtelijk onderzoek

¹⁵ Belgisch Staatsblad van 31 januari 2013, pagina's 5294-5295.

¹⁶ DOC 2753/001, p. 18.

uitgaande van een rechtstreeks belanghebbende maakt immers het voorwerp uit van de procedure voorzien bij artikel 61ter Sv. die verder wordt behandeld. Er kan ook verwezen worden naar de memorie van toelichting en het reeds hierboven hernomen citaat.

1/3 MISDAAD OF WANBEDRIJF

Het verzoek om inzage en/of afschrift moet **een dossier** dat betrekking heeft op een **misdaad of een wanbedrijf tot voorwerp** hebben. Overtredingen vallen buiten deze regeling.

Bovendien wordt een beperking ingevoegd omdat vele wanbedrijven tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren en de wetgever de procedure wil beperken tot de meest erge. Voor de wanbedrijven die tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren, bestaat deze mogelijkheid alleen voor de in artikel 138, 6°bis, en 6°ter bedoelde wanbedrijven en voor de misdrijven waarvoor bij toepassing van artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, de verjaringstermijn drie jaar bedraagt.

De memorie van toelichting onderstreept in dit verband dat de in artikel 138, 6°bis en 6°ter van het Wetboek van Strafvordering bedoelde wanbedrijven immers verkeerswanbedrijven betreffen waarbij letsels werden veroorzaakt, en stelt: *“De andere verkeersmisdrijven betreffen lichtere feiten, waarbij de inhoud van het dossier vaak ook beperkt is tot de vaststellingen van de politiediensten of het proces-verbaal van het verhoor, waarvan betrokkene overeenkomstig de gemeenrechtelijke bepalingen reeds een kopie heeft mogen ontvangen”*¹⁷.

De memorie van toelichting stelt verder: *“Volgend op de aanbeveling van de Raad van State onder randnummer 6, derde alinea, wordt het materieel toepassingsgebied immers uitgebreid met de volgende passage ‘misdrijven waarvoor bij toepassing van artikel 68 van de Wegverkeerswet van 16 maart 1968 de verjaringstermijn drie jaar bedraagt’. Artikel 68 van de Wegverkeerswet stelt een verjaringstermijn van drie jaar in te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan voor overtredingen van artikel 30, §1 en § 3 (rijden zonder rijbewijs), 33 (vluchtmisdrijf), 34, § 2 (rijden onder invloed van alcohol), 35 (rijden in staat van dronkenschap of in soortgelijke staat met name ten gevolge van het gebruik van drugs of van geneesmiddelen), 37bis, § 1, 1° en 4° tot 6° (rijden onder invloed van drugs)”*

Voor misdrijven die buiten de scope vallen van de procedure voorzien in artikel 21bis, §§ 2 t.e.m. 9 Sv. kan uiteraard wel een “willig verzoek” worden ingediend bij de procureur des Konings (zie supra).

b) Hoedanigheid van de verzoeker

Het verzoek kan uitgaan van een rechtstreeks belanghebbende zoals bedoeld in art. 21bis, §1 Sv. Artikel 21bis, § 1 Sv. geeft de volgende opsomming van de rechtstreeks belanghebbende waarbij is rekening te houden dat de rubrieken die hierna tussen haakjes worden gezet enkel van toepassing kunnen zijn tijdens het gerechtelijk onderzoek:

¹⁷ DOC 54 2753/001, p. 19.

- (de inverdenkinggestelde),
- (degene tegen wie de strafvordering is ingesteld in het kader van het gerechtelijk onderzoek),
- de verdachte,
- de burgerrechtelijk aansprakelijke partij,
- (de burgerlijke partij),
- degene die een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd,
- evenals degenen die in hun rechten getreden zijn of die hen als lasthebber ad hoc, curator, voorlopig bewindvoerder, voogd of voogd ad hoc vertegenwoordigen.

De procureur des Konings moet wel behoedzaam zijn en erover waken geen buitenstaanders die geen rechtmatig belang hebben via zulk verzoek in het dossier te laten binnen dringen.

c) Indiening en vorm van het verzoek

Het verzoek met beantwoorden aan de volgende voorwaarden:

- op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt het verzoekschrift met redenen omkleed;
- op straffe van niet-ontvankelijkheid houdt het keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft;
- het verzoekschrift wordt toegezonden aan of neergelegd op het secretariaat van het parket;
- het wordt opgenomen in een daartoe bestemd register (zie verder).

De **wet voorziet geen wachttermijn** waarmee de belanghebbende rekening moet houden om zijn *verzoekschrift in te dienen*. De memorie van toelichting stelt hierover: “*Hoewel de betrokkene op basis van het notitienummer dat is opgenomen in het aanvankelijke proces-verbaal kan informeren bij het parketsecretariaat of het dossier bij het parket is binnengekomen, werd beslist om geen wachttermijnen meer te hanteren alvorens men een verzoekschrift kan indienen*¹⁸”. De wetgever oordeelde dat de ruimere termijn waarover de procureur des Konings beschikt om te antwoorden op een verzoek volstaat. Wat dat aspect betreft wordt verwezen naar de volgende rubriek.

d) Beslissing van de procureur des Konings (art. 21bis § 3 Sv.)

d.1. Termijn

De procureur des Konings neemt een **beslissing** uiterlijk **binnen** een termijn **van vier maanden na de opname** van het verzoekschrift in het **register**. De term “opname” maakt duidelijk dat het register eveneens elektronisch kan gehouden worden.

¹⁸ DOC 54 2753/001, p. 22.

Indien het verzoek betrekking heeft op een **dossier** waarin de procureur des Konings bij **toepassing van artikel 28septies** de onderzoeksrechter heeft gevorderd een onderzoekshandeling te stellen waarvoor alleen deze bevoegd is, wordt bovenvermelde **termijn herleid tot maximum één maand** vanaf de **eerste machtiging** verleend door de **onderzoeksrechter**.

Wat de algemene termijn van vier maanden betreft stelt de memorie van toelichting hetgeen volgt: *“De wetgever is van mening dat de termijn van vier maanden waarbinnen de procureur des Konings moet antwoorden, volstaat. Voor wat betreft de aparte regeling die werd voorzien in het kader van de zogenaamde “APO-dossiers”, zal het openbaar ministerie, indien ze een verzoekschrift over dergelijk dossier ontvangt, het dossier opvragen bij de politiediensten, en eventueel overleg plegen aangaande het lopende onderzoek om aldus een gefundeerde beslissing te kunnen nemen over het verzoekschrift¹⁹”.*

Uiteraard kan de procureur des Konings gewoon overleg plegen met de politiedienst belast met het politioneel onderzoek teneinde zich te laten informeren over de stand van zaken en de eventuele redenen tot weigering, of zodra het informaticasysteem dit mogelijk maakt kennis nemen van het dossier langs elektronische weg.

d.2. Inhoud en motivering (art. 21bis, § 5 Sv.)

De procureur des Konings **kan de inzage of het nemen van een afschrift** van het dossier of van **bepaalde stukken verbieden** indien:

- de noodwendigheden van het opsporingsonderzoek dit vereisen,
- indien inzage een gevaar zou opleveren voor personen of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden,
- indien de verzoeker van geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken,
- indien het dossier alleen de aangifte of klacht bevat waarvan de verzoeker of zijn advocaat al een kopie heeft gekregen,
- indien een gerechtelijk onderzoek is ingesteld,
- of indien de verzoeker naar een vonnisgerecht is verwezen, gedagvaard of bij proces verbaal is opgeroepen.

Buiten deze weigeringsgronden kan de procureur des Konings de inzage **eveneens verbieden omdat**:

- het verzoek niet uitgaat van een rechtstreeks belanghebbende overeenkomstig art. 21bis, § 1 Sv.;
- er minder dan drie maanden verstreken zijn sinds de vorige beslissing met betrekking tot hetzelfde voorwerp (art. 21bis, § 9 Sv.: zie verder);
- het verzoek geen betrekking heeft op een misdaad of een wanbedrijf;
- of ingeval het om een wanbedrijf gaat behorend tot de bevoegdheid van de politierechtbank, het verzoek geen betrekking heeft op een in artikel 138, 6°bis, en

¹⁹ DOC 54 2753/001, p. 22.

6°ter bedoeld wanbedrijf of geen betrekking heeft op een misdrijf, waarvoor bij toepassing van artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, de verjaringstermijn drie jaar bedraagt;

- het verzoek niet met reden omkleed is;
- het verzoek geen keuze van woonplaats in België inhoudt indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft.

De procureur des Konings kan de **inzage** van het dossier of het nemen van **afschrift** bovendien **beperken** tot het **deel van het dossier** waarvoor de verzoeker een belang heeft laten gelden.

d.3. Kennisgeving van de beslissing en termijn (art. 21bis, § 4 Sv.)

De met redenen omklede beslissing van de procureur des Konings wordt per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg ter kennis gebracht van de verzoeker en, in voorkomend geval, van zijn advocaat, binnen acht dagen na de beslissing.

Meerdere termijnen nemen voortaan aanvang vanaf een kennisgeving die bij gewone brief kan plaats vinden. Artikel 53bis, 2° Ger.W. bepaalt dat de termijnen in dat geval beginnen te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd. Indien men wil voorkomen dat de termijnen onbeperkt blijven lopen omdat de dag a quo niet kan worden bepaald, is het aan te bevelen een document op te stellen waarin wordt vastgesteld op welke dag de overhandiging aan de post plaats vond, en dit document bij het dossier te voegen.

d.4. Inwilliging van het verzoek (art. 21bis, § 6 Sv.)

Indien het verzoek om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen wordt ingewilligd, wordt het dossier binnen twintig dagen na de beslissing van de procureur des Konings en ten vroegste na de in paragraaf 4 bedoelde termijn, in origineel of in afschrift, gedurende ten minste achtenveertig uur, voor inzage ter beschikking gesteld van de verzoeker en zijn advocaat. De in paragraaf 4 bedoelde termijn is de termijn van kennisgeving van de met redenen omklede beslissing van de procureur des Konings, kennisgeving die moet gebeuren binnen acht dagen na deze beslissing (zie vorige rubriek en het bijgevoegd schema van de procedure).

Het secretariaat van het parket geeft de verzoeker en zijn advocaat kennis per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg, van de datum waarop en de plaats waar het dossier kan worden ingezien.

De hier vermelde termijn geldt blijkbaar enkel voor het mogen inzien van het dossier. In het verlengde van wat reeds gezegd werd betreffende het voorwerp van het verzoek is dit een materiële vergetelheid van de wetgever nu art. 21bis Sv. zowel het verzoek tot inzage als het verzoek tot het verkrijgen van een afschrift van een dossier behandelt. Deze bepaling lijkt zo begrepen te kunnen worden dat teneinde de rechten van betrokkene te verzekeren binnen de gestelde termijn zeker ten minste reeds inzage moet verleend worden. Het is

echter aan te bevelen eveneens het afschrift binnen de gestelde termijn ter beschikking te stellen, ten minste zo dit bij verzoekschrift werd gevraagd en dit verzoek ingewilligd werd.

e) Gebruik door de verzoeker van de door inzage verkregen inlichtingen

e.1. Algemeen

De verzoeker kan de door de **inzage of het nemen van een afschrift verkregen inlichtingen alleen gebruiken**:

- in het belang van zijn verdediging,
- op voorwaarde dat hij het vermoeden van onschuld van andere personen in acht neemt,
- op voorwaarde dat hij de rechten van verdediging van derden in acht neemt,
- op voorwaarde dat hij het privéleven en de waardigheid van andere personen in acht neemt.

e.2. Ontbreken van een strafbepaling ter beteugeling van het gebruik van de door inzage verkregen inlichtingen in strijd met de wet

Art. 44 van de wet van 12 maart 1998 voegde art. 460ter in het strafwetboek. **Dit artikel viseert enkel het gerechtelijk onderzoek** en stelt strafbaar elk gebruik van door de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier verkregen inlichtingen, dat tot doel en tot gevolg heeft:

- het verloop van het gerechtelijk onderzoek te hinderen
- inbreuk te maken op het privé-leven van een in het dossier genoemd persoon
- inbreuk te maken op de fysieke of morele integriteit of de goederen van een in het dossier genoemd persoon

Vermits artikel 21bis Sv. thans een formele procedure invoegt waarbij inzage en/of afschrift van een opsporingsdossier kan gevraagd worden **voldoet artikel 460ter Sw. niet meer**. Dit artikel **zou** eveneens **van toepassing moeten zijn op het opsporingsonderzoek**. Dit zal binnen het raam van **wetsevaluatie** worden gesignaleerd.

f) Hoger beroep tegen de tijdige beslissing van de procureur des Konings (art. 21bis, § 7 Sv.)

f.1. Algemeen

De verzoeker kan, indien de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier of bepaalde stukken ervan werd geweigerd, de zaak bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanbrengen bij een met redenen omkleed verzoekschrift dat wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, binnen een termijn van acht dagen na de kennisgeving van de beslissing aan de verzoeker, en wordt opgenomen in een daartoe bestemd register.

Meerdere termijnen nemen voortaan aanvang vanaf een kennisgeving die bij gewone brief kan plaats vinden. Artikel 53bis, 2° Ger.W. bepaalt dat de termijnen in dat geval beginnen te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd. Indien men wil voorkomen dat de termijnen onbeperkt blijven lopen omdat de dag a quo niet kan worden bepaald, is het aan te bevelen een document op te stellen waarin wordt vastgesteld op welke dag de overhandiging aan de post plaats vond, en dit document bij het dossier te voegen.

Het veld van de mogelijke verzoekers die hoger beroep kunnen aantekenen is ruim gelet op de teneur van art. 21bis, §1 Sv., inzonderheid door de invoeging van het begrip rechtstreeks belanghebbende.

f.2. Toezending van de stukken

De wet regelt dit niet. De toezending van de stukken door de procureur des Konings naar de procureur-generaal is aangewezen.

f.3. Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling

De griffier stelt de verzoeker en, in voorkomend geval zijn advocaat, per faxpost, bij een gewone brief of langs elektronische weg, uiterlijk achtenveertig uur vooraf in kennis van plaats, dag en uur van de zitting.

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak zonder debat binnen vijftien dagen na de neerlegging van het verzoekschrift.

De procureur-generaal kan zijn schriftelijke vorderingen richten aan de kamer van inbeschuldigingstelling. De kamer van inbeschuldigingstelling kan, afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen, de opmerkingen van de procureur-generaal horen. Zij kan, in aanwezigheid van de procureur-generaal, de verzoeker of zijn advocaat horen.

Indien het opsporingsonderzoek wordt gevoerd door de federale procureur, wordt de zaak aangebracht bij de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Brussel.

g) Hoger beroep tegen de afwezigheid van tijdige beslissing van de procureur des Konings (art. 21bis, § 8 Sv.)

g.1. Termijn

Indien het openbaar ministerie geen beslissing heeft genomen binnen de in paragraaf 3 vermelde termijnen, vermeerderd met vijftien dagen, kan de verzoeker zich wenden tot de kamer van inbeschuldigingstelling. Dit recht vervalt indien het met redenen omklede verzoekschrift niet binnen acht dagen na het verstrijken van die termijn is neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg. Het verzoekschrift wordt opgenomen in een daartoe bestemd register.

De termijn om hoger beroep in te stellen hangt af van de termijnen vermeld in paragraaf 3 vermits de termijn voor de procureur des Konings om een beslissing te nemen kan verschillen.

Normaal heeft de procureur des Konings een termijn van vier maanden na de opname van het verzoekschrift in het register. Indien het verzoek echter betrekking heeft op een dossier waarin de procureur des Konings de onderzoeksrechter heeft gevorderd met een mini-instructie op grond van artikel 28septies Sv. is de termijn herleid tot maximum één maand vanaf de eerste machtiging verleend door de onderzoeksrechter.

Om te weten welke termijn van toepassing is zou de betrokkene eventueel op basis van het notitienummer dat is opgenomen in het aanvankelijk proces-verbaal kunnen informeren bij het parket wat de stand is van het dossier. Het spreekt echter vanzelf dat het meedelen dat een mini-onderzoek aan de gang is op zich een schending van het geheim van het opsporingsonderzoek kan uitmaken en aanleiding zou kunnen geven tot belemmering ervan.

g.2. Toezending van de stukken

De wet regelt dit niet. De toezending van de stukken door de procureur des Konings naar de procureur-generaal is aangewezen.

g.3. Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling

De procedure verloopt overeenkomstig artikel 21bis, paragraaf 7, derde tot vijfde lid Sv. Er wordt verwezen naar de vorige rubriek.

Indien het opsporingsonderzoek wordt gevoerd door de federale procureur, wordt de zaak aangebracht bij de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Brussel.

h) Repeterend karakter van het verzoek tot inzage van het dossier (art. 21bis, § 9 Sv.)

De verzoeker mag **geen verzoekschrift met hetzelfde voorwerp** toezenden of neerleggen **vooraleer een termijn van drie maanden** is verstreken te rekenen van de **laatste beslissing** die betrekking heeft op hetzelfde voorwerp.”

E.5. Wettelijke procedure van verzoek tot inzage en /of verkrijgen van een afschrift in het kader van het gerechtelijk onderzoek (art. 61ter Sv.)

a) Voorwerp van het onderzoek

Art 61ter, § 1 Sv. bepaalt dat de in artikel 21bis Sv. bedoelde rechtstreeks belanghebbenden de onderzoeksrechter tijdens het gerechtelijk onderzoek kunnen verzoeken om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen.

In het kader van deze procedure kan zowel inzage als afschrift van het dossier gevraagd worden.²⁰

b) Hoedanigheid van de verzoeker

Het verzoek kan uitgaan van een rechtstreeks belanghebbende zoals bedoeld in art. 21bis Sv., namelijk:

- een (al dan niet aangehouden) in verdenking gestelde
- degene tegen wie de strafvordering werd ingesteld in het kader van het gerechtelijk onderzoek
- een verdachte
- de burgerrechtelijk aansprakelijke partij
- de burgerlijke partij
- degene die een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd
- evenals degenen die in hun rechten getreden zijn of die hen als lasthebber ad hoc, curator, voorlopig bewindvoerder, voogd of voogd ad hoc vertegenwoordigen

Wat de hoedanigheid van in verdenking gestelde betreft is te verwijzen naar het hoofdstuk betreffende de in verdenkingstelling van de omzendbrief COL 12/98. Er wordt bovendien aan herinnerd dat eenieder tegen wie de strafvordering werd ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, dezelfde rechten geniet als de in verdenking gestelde (zie blz. 60, 2 b COL 12/98).

Het verzoek kan uitgaan van elke rechtstreeks belanghebbende zoals bedoeld in art. 21bis, §1 Sv. De wetgever heeft dit veld breed opengetrokken. Een vermoedelijke dader of verdachte kan een verzoek richten en dient niet zoals vroeger impliciet of formeel in verdenking te zijn gesteld. Dit heeft tot gevolg dat de onderzoeksrechter en de procureur des Konings behoedzaam moeten zijn en er moeten over waken geen buitenstaanders die geen rechtmatig belang hebben via zulk verzoek in het dossier te laten binnen dringen.

In het geval van een nog niet in verdenking gestelde verdachte zou de onderzoeksrechter naar aanleiding van de behandeling van dit verzoek tot inzage en afschrift kunnen beslissen dat tegen betrokkene ernstige aanwijzingen van schuld bestaan, en zou hij betrokkene conform de geest en de letter van de wet kunnen in verdenking stellen op de door de wet vastgestelde wijze.

De benadeelde moet zich niet eerst burgerlijke partij stellen. Hij dient wel een verklaring van benadeelde persoon te hebben afgelegd, wat door de wet van 30 november 2011 aanmerkelijk versoepeld werd.²¹

Wat de aangehouden in verdenking gestelde betreft, blijft de inzage regeling van de voorlopige hechtenis uiteraard gelden²², maar hij kan nu ook buiten de wet betreffende de

²⁰ DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 17.

²¹ Wet van 30 november 2011 tot wijziging van de wetgeving wat de verbetering van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie betreft (B.S. 20 januari 2012).

voorlopige hechtenis een verzoek richten op grond van art. 61ter juncto 21bis Sv. De mededeling van het dossier wordt niet meer volledig beheerst door de wetgeving betreffende de voorlopige hechtenis.

c) Indiening en vorm van het verzoek

Art. 61ter § 2 Sv. bepaalt dat het verzoekschrift aan de volgende voorwaarden voldoet:

- het houdt op straffe van niet-ontvankelijkheid keuze van woonplaats of zijn zetel in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats niet heeft
- het wordt op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed
- het wordt toegezonden aan of neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg
- ten vroegste één maand na het instellen van de strafvordering²³
- het wordt **opgenomen** in een register ad hoc

De wetgever heeft de vereiste dat het verzoekschrift met redenen moet omkleed zijn op sanctie van niet-ontvankelijkheid ingevoegd teneinde misbruiken te voorkomen. De toelichting vermeldt: “*Het slachtoffer van een misdrijf, dat in kennis wenst gesteld te worden van het verloop van het gerechtelijk onderzoek, dient afdoende redenen daartoe aan te tonen*”.²⁴

De wetgever heeft niet gepreciseerd op welke wijze het verzoekschrift moet toegezonden worden naar de griffie. Een gewone brief is bijgevolg voldoende.²⁵

De termijn van neerlegging of toezending ten vroegste één maand na het instellen van de strafvordering is ingevoegd om misbruiken te voorkomen. Het betekent een vereenvoudiging ten aanzien van de vroegere tekst. Thans is enkel rekening te houden met de datum waarop de strafvordering werd ingesteld, namelijk door de vordering tot het instellen (eventueel uitbreiding inzake een precies feit) van het gerechtelijk onderzoek.²⁶

d) De procureur des Konings neemt de vorderingen die hij nuttig acht

De griffier zendt onverwijld een kopie van het verzoekschrift aan de procureur des Konings. Deze doet de vorderingen die hij nuttig acht.

De procureur des Konings heeft in deze situatie verschillende mogelijkheden. Hij kan oordelen dat hij **geen vordering** ter zake neemt, en de beslissing van de onderzoeksrechter afwachten. **Ofwel** beslist hij een **vordering** te nemen, in welk geval het als bijlage gevoegd **model** gebruikt wordt.

---

²² Memorie van toelichting, Kamer van Volksvertegenwoordigers, nr. 857/1 – 96/97, blz. 48/49.

²³ Of de burgerlijke partijstelling indien ze de strafvordering op gang brengt.

²⁴ DOC 53 2429/001, Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, memorie van toelichting, p. 19.

²⁵ Fax of elektronische toezending wordt niet uitgesloten maar kan een probleem van authenticiteit veroorzaken – Cassatie 27 september 2011; P. 111115.

²⁶ Hetzij door de burgerlijke partijstelling zo die de strafvordering op gang heeft gebracht.

In elk geval past het dat de procureur des Konings **dadelijk** na ontvangst van de kopie van het verzoekschrift zijn voornemen al dan niet te vorderen kenbaar maakt aan de onderzoeksrechter.

In de praktijk kan de procureur des Konings, om zijn vordering te kunnen nemen, aan de onderzoeksrechter vragen hem het dossier in mededeling te zenden.

In de meeste gevallen kan het invullen van deze wetsbepaling vrij informeel gebeuren door mondeling contact. De daaropvolgende vordering van de procureur des Konings zal dan zijn neerslag vinden in een schriftelijke vordering conform het in bijlage gevoegd model.

Wat de motivering betreft wordt verwezen naar het in bijlage gevoegd model, en naar het hoofdstuk betreffende de uitspraak van de onderzoeksrechter.

e) Uitspraak van de onderzoeksrechter

e.1. Termijn

De onderzoeksrechter doet uitspraak **uiterlijk één maand na de opname van het verzoekschrift in het register.** Door deze bepaling is de termijn waarbinnen uitspraak moet gedaan worden eenvoudig te berekenen.

De wet voorziet geen sanctie op de overschrijding van deze termijn.

e.2. Inhoud en motivering

De **onderzoeksrechter** kan het verzoek om **inzage en/of het verkrijgen van een afschrift** van het dossier of van bepaalde stukken afwijzen of beperken indien: (art. 61ter § 3 Sv.)

- de noodwendigheden van het onderzoek dit vereisen
- inzage een gevaar zou opleveren voor personen
- inzage een ernstige schending van het privé-leven van personen zou inhouden
- de verzoeker geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken;
- het verzoek niet met reden omkleed is;
- het verzoek geen keuze van woonplaats in België inhoudt indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft.

De oude versie van art. 61ter Sv. vermeldde eveneens expliciet het geval waarbij de burgerlijke partijstelling niet ontvankelijk lijkt. In dit geval kan de onderzoeksrechter nog steeds de inzage verbieden wanneer hij vaststelt dat de verzoeker – weliswaar formeel gestelde burgerlijke partij – geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken. Dit kan immers het gevolg zijn van een burgerlijke partij die achteraf duidelijk onontvankelijk blijkt te zijn.

De onderzoeksrechter zal de inzage **eveneens** op grond van andere wetsbepalingen kunnen **verbieden omdat**:

- het verzoek niet uitgaat van een rechtstreeks belanghebbende overeenkomstig art. 21bis Sv.;
- het verzoek werd ingediend **binnen de maand** na het instellen van de strafvordering;
- er minder dan drie maanden verstreken zijn sinds de vorige beslissing met betrekking tot hetzelfde voorwerp (niet gewijzigde § 7 van art. 61ter Sv.);
- het verzoek niet met reden omkleed is;
- het verzoek geen keuze van woonplaats in België inhoudt indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft.

De onderzoeksrechter kan bovendien de **inzage of het nemen van een afschrift beperken tot het deel** van het dossier waarvoor de verzoeker een **belang kan doen gelden**.

e.3. Kennisgeving van de beschikking en termijn

De beschikking wordt door de griffier medegedeeld aan de procureur des Konings, **en per faxpost, gewone brief of langs elektronische weg** ter kennis gebracht van verzoeker en, in voorkomend geval, van zijn advocaat, binnen de 8 dagen na de beslissing. (De griffier is deze van de onderzoeksrechter, of de daartoe aangestelde).

Meerdere termijnen nemen voortaan aanvang vanaf een kennisgeving die bij gewone brief kan plaats vinden. Artikel 53bis, 2° Ger.W. bepaalt dat de termijnen in dat geval beginnen te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd. Indien men wil voorkomen dat de termijnen onbeperkt blijven lopen omdat de dag a quo niet kan worden bepaald, is het aan te bevelen een document op te stellen waarin wordt vastgesteld op welke dag de overhandiging aan de post plaats vond, en dit document bij het dossier te voegen.

e.4. Inwilliging van het verzoek bij afwezigheid hoger beroep OM

Ingeval het verzoek om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen wordt ingewilligd, wordt onverminderd de eventuele toepassing van § 3 (het beperken tot een deel van het dossier), het dossier binnen 20 dagen na de beschikking van de onderzoeksrechter, en ten vroegste na de in § 5, eerste lid bedoelde termijn van hoger beroep van het openbaar ministerie (zie schema van de procedure) in origineel of in kopie, gedurende ten minste 48 uur, voor inzage ter beschikking gesteld van de verzoeker en diens advocaat.

De griffier brengt de verzoeker en diens advocaat **per faxpost of bij gewone brief of elektronische weg** aangetekende zending op de hoogte van het tijdstip waarop het dossier kan worden ingezien.

De hier vermelde termijn geldt blijkbaar enkel voor het mogen inzien van het dossier. Dit lijkt op een vergetelheid van de wetgever nu art. 61ter Sv. inzage en afschrift behandelt. Deze bepaling lijkt zo begrepen te kunnen worden dat teneinde de rechten van betrokkene

te verzekeren binnen de gestelde termijn zeker ten minste reeds inzage moet verleend worden. Het is echter aan te bevelen eveneens het afschrift binnen de gestelde termijn ter beschikking te stellen, ten minste zo dit bij verzoekschrift werd gevraagd en dit verzoek ingewilligd werd.

f) Gebruik door de verzoeker van de door inzage verkregen inlichtingen

f.1. Algemeen

De verzoeker kan de door de inzage of afschrift **verkregen inlichtingen enkel gebruiken:**

- in het **belang van zijn verdediging**
- op voorwaarde dat hij het **vermoeden van onschuld** in acht neemt
- op voorwaarde dat hij de **rechten van de verdediging** van **derden** in acht neemt
- op voorwaarde dat hij het **privé-leven en de waardigheid van personen** in acht neemt

Bij het gebruiken van de door inzage verkregen inlichtingen verwijst de wet uitdrukkelijk naar het recht waarin art. 61quinquies voorziet, namelijk het recht om de verrichting van bijkomende onderzoekshandelingen te verzoeken.

De verwijzing naar art. 61quinquies wijst erop dat de inzage of het afschrift van het dossier of een deel ervan betrokkene in staat zal stellen te oordelen over eventueel nog vereiste aanvullende onderzoekshandelingen die nog moeten verricht worden. Dit maakt het voorwerp uit van de procedure van art. 61quinquies die echter enkel openstaat voor de in verdenking gestelde en de burgerlijke partij (art. 61ter § 4 tweede lid Sv.).

f.2. Invoeging van een strafbepaling ter beteugeling van het gebruik van de door inzage verkregen inlichtingen in strijd met de wet

Art. 44 van de wet van 12 maart 1998 voegde art. 460ter in het strafwetboek. Gelet op de uitbreiding van de categorieën van personen, die van het inzagerecht kunnen genieten, werd art. 460ter Sw. eveneens door de wet van 27 december 2012 aangepast.

Dit artikel bepaalt thans dat elk gebruik van door de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier verkregen inlichtingen, dat tot doel en tot gevolg heeft:

- het verloop van het gerechtelijk onderzoek te hinderen;
- inbreuk te maken op het privé-leven van een in het dossier genoemd persoon;
- inbreuk te maken op de fysieke of morele integriteit of de goederen van een in het dossier genoemd persoon.

wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar of met geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro.

g) Hoger beroep tegen de beschikking van de onderzoeksrechter (art. 61ter § 5 Sv.), of procedure bij afwezigheid van beschikking

g.1. Algemeen

De mogelijkheid om hoger beroep aan te tekenen tegen de beslissing van de onderzoeksrechter blijft ongewijzigd behouden in art. 61ter Sv. Uiteraard wordt het veld van de mogelijke verzoekers die hoger beroep kunnen aantekenen sterk uitgebreid gelet op de teneur van art. 21bis Sv., inzonderheid de invoeging van het begrip rechtstreeks belanghebbende.

g.2. Toezending van de stukken

Hoewel de wet hier niet uitdrukkelijk de toezending van de stukken via de procureur des Konings en de procureur-generaal oplegt is die werkwijze aangewezen.

g.3. Indien de onderzoeksrechter tijdig besliste

g.3.1. Vorm

Bij met **redenen omkleed verzoekschrift** dat wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg en wordt opgenomen in een register ad hoc.

g.3.2. Hoger beroep van de procureur des Konings

De procureur des Konings kan hoger beroep aantekenen binnen een termijn van 8 dagen, die ingaat op de dag waarop de beschikking hem wordt medegedeeld.

Er wordt verwezen naar het in bijlage gevoegd model van verzoekschrift tot vatting van de kamer van inbeschuldigingstelling.

g.3.3. Gevolg van een tijdig hoger beroep van de procureur des Konings

De tijdige aanwending door de procureur des Konings van dit rechtsmiddel heeft opschortende werking ten aanzien van de beschikking van de onderzoeksrechter.

g.3.4. Hoger beroep verzoeker

De verzoeker kan hoger beroep instellen binnen een termijn van 8 dagen , die ingaat op de dag waarop de beschikking hem ter kennis wordt gebracht.

Meerdere termijnen nemen voortaan aanvang vanaf een kennisgeving die bij gewone brief kan plaats vinden. Artikel 53bis, 2° Ger.W. bepaalt dat de termijnen in dat geval beginnen te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd. Indien men wil voorkomen dat de termijnen onbepaald blijven lopen omdat de dag a quo niet kan worden bepaald, is het aan te bevelen een document op te stellen waarin wordt vastgesteld op welke dag de overhandiging aan de post plaats vond, en dit document bij het dossier te voegen.

g.4. Indien de onderzoeksrechter niet tijdig beslist

g.4.1. Hoger beroep van de verzoeker: termijn

Ingeval de onderzoeksrechter geen uitspraak heeft gedaan binnen de bij § 2, tweede lid bepaalde termijn (namelijk *uiterlijk een maand na de **opname** van het verzoekschrift in het register*) vermeerderd met 15 dagen, kan de verzoeker zich wenden tot de kamer van inbeschuldigingstelling.

Dit recht op hoger beroep vervalt indien het met redenen omklede verzoekschrift niet binnen acht dagen is neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg. De wet bepaalt niet duidelijk wanneer die termijn begint te lopen. Logischerwijze begint die termijn te lopen na verstrijken van de termijn waarbinnen de onderzoeksrechter uitspraak moest doen vermeerderd met vijftien dagen.

g.4.2. Vorm

Het met redenen omkleed verzoekschrift wordt ingediend bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, en wordt **opgenomen** in een daartoe bestemd register. De procedure verloopt voor het overige gelijklopend.

h) Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling

h.1. Termijnen

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak binnen de 15 dagen na de neerlegging van het verzoekschrift (van hoger beroep).

h.2. Rechtspleging ter zitting

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak **zonder debat**.

De **griffier** stelt de **verzoeker** en, in voorkomend geval diens advocaat **per faxpost, bij gewone brie of langs elektronische weg** uiterlijk **48 uur vooraf in kennis** van **plaats, dag en uur van de zitting**.

De procureur-generaal **kan zijn schriftelijke vorderingen** richten aan de kamer van inbeschuldigingstelling en de **onderzoeksrechter kan een rapport** richten aan de kamer van inbeschuldigingstelling.

De kamer van inbeschuldigingstelling **kan, afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen, de opmerkingen van de procureur-generaal horen**. Zij kan, in aanwezigheid van de procureur-generaal, afzonderlijk de onderzoeksrechter, de verzoeker of diens advocaat horen.

i) Repeterend karakter van het verzoek tot inzage van het dossier

De verzoeker mag geen verzoekschrift met hetzelfde voorwerp toezenden of neerleggen vooraleer een termijn van 3 maanden is verstreken te rekenen van de laatste beslissing die betrekking heeft op hetzelfde voorwerp, namelijk de machtiging tot inzage van het strafdossier of het verkrijgen van een kopie ervan.

Onder beslissing dient verstaan te worden een voorgaande beslissing van de onderzoeksrechter waartegen geen hoger beroep werd ingesteld binnen de bij de wet gestelde termijnen, of een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling.

F. INWERKINGTREDING

Deze omzendbrief vervangt de omzendbrief 5/2013 vanaf de datum van inwerkingtreding van de wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht, namelijk op 12 mei 2018.